

หนังสือพิมพ์ไทยกับกรอบการรายงานข่าว ที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ

Submitted date: 9 July 2019

Revised date: 20 August 2019

Accepted date: 30 September 2019

อลงกรณ์ ปริภูมิพงศ์^๑

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้สูงอายุในหนังสือพิมพ์กระแสหลักและสำนักข่าวออนไลน์ ๑๒ ฉบับระหว่างเดือนกรกฎาคมถึง ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยศึกษาการวางกรอบข่าว (News Framing) และภาพตัวแทน (Media Representation) ที่มีนัยต่อการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยทำหน้าที่สื่อกลางที่สนับสนุนสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุอย่างรอบคอบ แม้จะมีการรายงานข่าวที่เป็นการสร้างภาพลบต่อกลุ่มผู้สูงอายุในข่าวทั่วไปอยู่บ้าง แต่พบว่ามีกรอบข่าวเฉพาะที่เสริมแรง/ตอกย้ำ หรือส่งเสริมประเด็นสิทธิมนุษยชน โดยมีจุดเน้นที่มีมิติทางสังคมและทางเศรษฐกิจ มากกว่ามิติทางการเมือง ส่วนรูปแบบการนำเสนอข่าวและภาพของผู้สูงอายุจะมีลักษณะตั้งรับต่อนโยบายของรัฐ ในขณะที่ข่าวที่ใช้แหล่งข่าวภาคเอกชนมักจะสร้างภาพผู้สูงอายุในฐานะ “ลูกค้า” หรือ “ผู้รับบริการ” ขณะที่ประเทศไทยกำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบ สื่อจึงถูกคาดหวังว่าจะสามารถนำเสนอข่าวผู้สูงอายุที่มีบูรณาการกับภาคส่วนอื่นในสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจในวงกว้าง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่สื่อจะหาวิธีการรายงานที่ลดอคติเรื่องวัยเพื่อหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการวางกรอบข่าวเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุในแนวรุกและแบบก้าวหน้ามากขึ้น

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ / สังคมผู้สูงอายุ / หนังสือพิมพ์ / สิทธิมนุษยชน

---

^๑ อาจารย์ประจำภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งจากงานวิจัย “สื่อไทยกับการเคารพและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้ที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง” ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากกระทรวงการต่างประเทศ

Thai Newspapers and News Framing in Reports Related to Promotion of Human Rights of the Elderly

Alongkorn Parioudhiphongs^{ab}

Abstract

This study examines the presentation of news about the elderly in mainstream Thai newspapers and by online news agencies between July and December 2018, covering 12 news sources in total. This study employs concepts of news framing and media representation in relation to the promotion of human rights of the elderly in Thailand. The research suggests that most Thai newspapers act as vigilant mediators that carefully support the human rights of the elderly. Although a few general news reports create negative images of the elderly, other more specific news reports tend to emphasize or promote human rights of the elderly, with a focus on social and economic dimensions rather than political rights. The pattern of news framing and media representation of the elderly shows that most news reports are reactive to government policy related to the elderly rather than proactive. The elderly are also often portrayed as potential customers and clients of the private sector. As the country is moving towards an aging society, one might expect that, over time, reports will increasingly integrate issues related to the

---

^{ab} Lecturer at the Department of Journalism and Infomatics, Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University. This adapted article is a part of the research entitled “Thai media in relation to respect and promotion for human rights of vulnerable groups” funded by the Ministry of Foreign Affairs.

elderly with other social sectors so as to create broader understanding. Accordingly, it is necessary for the media to find a balance in coverage of the elderly in order to reduce prejudice based on age whilst framing and representing the elderly in a more proactive and progressive fashion.

Keywords: Elderly/ Aging Society/ Newspapers/ Human Rights

บทนำ

สังคมไทยกำลังเผชิญกับปริมาณประชากรสูงวัยที่มากขึ้นทุกขณะ รายงาน Thailand Development Research Institute (TDRI, 2013) ระบุว่าสัดส่วนผู้สูงวัยของไทยมากกว่าประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน และไทยก้าวเข้าสู่สังคมคนแก่เร็วกว่าประเทศส่วนใหญ่ในอาเซียนประมาณ ๒๐ ปี The National Statistical Office of Thailand (2018) รายงานว่าโครงสร้างด้านประชากรของประเทศไทยเข้าสู่การเป็น “สังคมสูงวัย” (Aged society) ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป สูงถึงร้อยละ ๑๐ และตามการคาดประมาณประชากรของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในปี ๒๕๖๔ ประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” (Complete aged society) เมื่อประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด ในสถานการณ์ที่จำนวนเด็กเกิดมีน้อยลง แต่จำนวนคนแก่มีมากขึ้นเช่นนี้ เราต้องเตรียมตัวสื่อสารเรื่องนี้้อย่างไร การเคลื่อนตัวสู่สังคมผู้สูงวัยทำให้ผู้สูงอายุเปลี่ยนสถานภาพจากวัยแรงงานกลายเป็นผู้ด้อยอำนาจ เป็นภาระพึ่งพิงของสังคม กลับกลายเป็นกลุ่มที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง ดังจะเห็นได้ว่า บริษัทมีแนวโน้มที่จะไม่รับผู้สมัครงานที่อายุมาก หรือเปิดโอกาสทางการศึกษาให้เท่าทันโลกดิจิทัล ทั้ง ๆ ที่เป็นสิทธิพื้นฐานที่มนุษย์ เป็นการลิดรอนสิทธิและตัดโอกาสที่จะแสดงความสามารถตามคุณวุฒิ วายาคติ (Ageism) หรืออคติเช่นนี้ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงวัยเพียงเพราะอายุมากขึ้น

ภาพแห่งอคติต่อ “ผู้สูงวัย” เช่นนี้ เกิดขึ้นจากวิถีคิดของสังคมวัฒนธรรมไทย ที่มองผู้สูงวัยในหลากหลายมิติ การศึกษาของ Luiyapong (2010) เรื่อง “การสื่อสารกับ วาทกรรม อัตลักษณ์ผู้สูงวัยในสังคมไทย” อธิบายการประกอบสร้างตัวตนเกี่ยวกับผู้สูงวัย ตามพัฒนาการทางสังคม ในยุคสังคมเกษตร ศาสนาสอนให้มองว่าความชราเป็นธรรมดาโลก ผู้สูงวัยได้รับการยกย่องว่าเป็น “ผู้ใหญ่” “ที่พึ่งของครอบครัว” ต่อมา รัฐและการแพทย์มองผู้สูงวัย ว่าเป็นภาระของสังคม เป็นผู้ที่อ่อนแอ ต้องการการพึ่งพิง เช่น “ไม้ใกล้ฝั่ง” “เฒ่าชรา” เพราะไม่สามารถเป็นแรงงานหรือผู้สร้างรายได้ทางเศรษฐกิจในยุคอุตสาหกรรมได้ ในยุคสังคมข่าวสารนั้น การสื่อสารและความก้าวหน้าทางการแพทย์เข้ามาช่วยให้องเรื่องความชราว่าเป็นเรื่องที่จัดการเองได้ อาทิ ขมรม/ผู้สูงวัยที่ผู้สูงวัยบางกลุ่มมีอำนาจในการต่อสู้ต่อองอัตลักษณ์ ยืนยัน

ความเชี่ยวชาญ “ผู้สูงวัย หัวใจไอเทค” และ “ผู้สูงวัยคือผู้มีศักยภาพต่อชุมชน” จึงสรุปได้ว่าสถาบันที่มีบทบาทในการกำหนดอัตลักษณ์ผู้สูงวัย ได้แก่ สังคม การแพทย์ รัฐ เศรษฐกิจ และการสื่อสาร (p. 386-390)

งานวิจัยเรื่อง การประกอบสร้างภาพลักษณ์ของผู้สูงวัยของ Phansuphawan and Kanchanakitsakun (2014) รายงานว่า สถาบันการเมืองการปกครอง การแพทย์ การศึกษา เศรษฐกิจ และการสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อการสร้างภาพเหมารวม (Stereotype) ของผู้สูงวัย และตอกย้ำวาทคติ โดย “กักขังผู้สูงวัยไว้กับภาพลักษณ์แห่งความเสื่อมถอย” (p.129)

สื่อในฐานะสถาบันหลักทางสังคมจึงมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการกำหนดกรอบ (Framing) เนื้อหาให้ผู้รับสารเห็น เชื้อ และคิดตามชุดความคิด ข้อเท็จจริงที่สื่อเลือกหยิบยกมานำเสนอ การศึกษาวิธีการกำหนดกรอบและสร้างภาพตัวแทนของผู้สูงวัย โดยสื่อมวลชนไทยจึงเป็นประเด็นที่จำเป็นเพื่อพิจารณาว่าการเดินทางไปสู่สังคมสูงวัยของประเทศไทยในขณะนี้ หนังสือพิมพ์ไทยยังคงเลือกที่จะเสนอภาพตัวแทน (Media Representation) แบบเดิม ๆ ของผู้สูงวัยด้วยภาพผู้พึ่งพิงรัฐ ผู้ไร้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจอยู่หรือไม่ สื่อนำเสนอประเด็นร่วมสมัย เช่นการเตรียมความพร้อมผู้สูงวัยด้านการดูแลสุขภาพคุณภาพตัวเอง การสร้างหลักประกันทางอาชีพและพึ่งพาตนเองทางการเงินและเศรษฐกิจ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี และหากสถาบันสื่อสารมวลชนสามารถถ่ายทอดเรื่องราว ภาพตัวแทนเชิงบวก และภาพลักษณ์ใหม่ ๆ ของผู้สูงวัยให้เข้าไปอยู่ในความรับรู้ วิถีคิดของคนทุกวัยในสังคม สื่อมวลชนจะสามารถมีบทบาทในการสนับสนุนความเท่าเทียมและส่งเสริมสิทธิของผู้สูงวัย ตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพและหลักมนุษยชนได้มากน้อยเพียงใด

การวิจัยเรื่องสื่อกับผู้สูงวัยในประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การวิจัยประเด็นด้านผู้สูงวัยและสังคมสูงวัย (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙) โดย The National Research Organization Network (2013) ระบุว่า หัวข้อการวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงวัยที่ขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร้อยกว่าโครงการจะเน้นที่ปัญหาของผู้สูงวัย ที่ผูกโยงกับด้านการแพทย์

สาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม ภูมิปัญญาผู้สูงวัย ผลกระทบสำหรับผู้สูงวัย การออกแบบ อาคารและพื้นที่ที่อำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงวัย เป็นต้น แต่งานวิจัย เหล่านี้ยังมีข้อจำกัดสำคัญคือไม่ได้มองผู้สูงวัยในเชิงที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม โดยรวมเพราะส่วนใหญ่ยังเป็นการศึกษา ‘สังคมของผู้สูงวัย’ แต่ไม่ได้ศึกษา ‘ผู้สูงวัย’ หรือ ‘สังคมสูงวัย’ ที่ผูกโยงกับโครงสร้างสังคมและส่งผลกระทบต่อทุกคนในสังคม เช่น การวางระบบเศรษฐกิจและระบบการศึกษาที่ส่งเสริมศักยภาพผู้สูงวัย การรักษา และส่งเสริมคุณค่าของผู้สูงวัยในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ การศึกษาเกี่ยวกับ สังคมสูงวัยที่มีความหมายจึงควรเป็น “งานวิจัยเรื่องสังคมสูงวัยควรให้ข้อเสนอแนะ ที่จะนำสังคมไทยไปสู่สังคมที่ผสมผสาน กลมกลืนระหว่างคนทุกวัย และมีสวัสดิการ ที่ยั่งยืนสำหรับผู้สูงวัย” (p. 2-3)

ในส่วนของการวิจัยของไทยที่ศึกษาบทบาทของสื่อกับผู้สูงวัย นอกจาก เรื่องอัตลักษณ์และภาพลักษณ์ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว (Luiyapong, 2010; Phansuphawan and Kanchanakitsakun, 2014) ยังพบว่ามี งานวิจัยเรื่อง สื่อเพื่อ ผู้สูงอายุในประเทศไทย : สภาพการณ์ปัจจุบัน ความคาดหวัง แนวโน้มในอนาคตและการกำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุก (Chakkapak and Satchasophon, 2011) สื่อกับผู้สูงอายุ ในประเทศไทย (Sap-in and Khawroptam 2017) และการศึกษาพฤติกรรมการใช้ สื่อสมัยใหม่ของผู้สูงวัย เช่น รูปแบบการใช้สื่อโซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุในสังคม ไทย กรณีศึกษาเขตกรุงเทพฯ (Boonmeesrisanga and Sodchuen, 2017) และ พฤติกรรมการใช้และการรู้เท่าทันอินเทอร์เน็ตและทัศนคติการใช้เนื้อหาด้านสุขภาพะ บนอินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุ (Thirakot and Phonikonkit, 2018) รวมถึงการวิจัย โอกาสทางการตลาดจากสังคมสูงวัย เช่น การวิจัยทางการตลาดเกี่ยวกับการใช้งานสื่อ ต่าง ๆ ในผู้สูงวัย (College of Management, Mahidol University, 2018, in *Thai Post*) แต่ยังไม่พบว่ามีการศึกษาบทบาทของสื่อกับมิติด้านสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย

ดังนั้นการวิจัยเรื่อง **หนังสือพิมพ์ไทยกับกรอบการรายงานข่าวที่ส่งเสริม สิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย**ครั้งนี้ จึงมุ่งวิเคราะห์การวางกรอบข่าวและสร้างภาพตัวแทน ในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงวัยในสื่อหนังสือพิมพ์ เพื่อพิจารณาว่าการรายงาน ดังกล่าวมีนัยต่อการเคารพศักดิ์ศรีและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยอย่างไร

๑. คำถามการวิจัย

๑. หนังสือพิมพ์ไทยวางกรอบข่าว (News Framing) ในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และการสร้างภาพตัวแทน (Media Representation) ของผู้สูงอายุอย่างไร

๒. การวางกรอบข่าวและการสร้างภาพตัวแทนผู้สูงอายุนั้นเกี่ยวข้องกับการเคารพศักดิ์ศรีและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอย่างไร

๒. แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนในการเคารพและส่งเสริมสิทธิผู้สูงอายุ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าหลายประเทศยึดปณิธานสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) เป็นข้อตกลงร่วมกันในระดับนานาชาติ ในปีค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) เพื่อเป็นการรากฐานทางด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรก ญัตติข้อที่ ๑ ของปฏิญญาระบุไว้ชัดเจนว่า “มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิต่างในตนมีเหตุผลและมีในธรรมและควรปฏิบัติต่อกันด้วยจิตวิญญาณแห่งภราดรภาพ” (Ministry of Foreign Affairs, 2008, p.20) เป็นเสมือนเสาหลักที่มนุษยชาติได้ร่วมกันยอมรับว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีเสรี ความเท่าเทียม และมีศักดิ์ศรี จึงไม่สมควรมีใครควรถูกเลือกปฏิบัติเพราะความแตกต่างด้านอายุ เพศ เชื้อชาติ ความเชื่อ และเอกลักษณ์อื่น ๆ

ปฏิญญานี้จึงเป็นรากฐานสำคัญของการเขียนสนธิสัญญาทางสิทธิมนุษยชนหลายฉบับและกลายเป็นบรรทัดฐานของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนทุกคนชาติในโลก โดยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1966 (พ.ศ. 2509) สหประชาชาติตราสนธิสัญญาพหุภาคีระหว่างประเทศ ๒ ฉบับที่การระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights : ICESCR) เพื่อรับรองสิทธิมนุษยชน การยอมรับในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดและสิทธิที่เท่าเทียมกันของมวลมนุษยชาติ

ระบุสัญญาระหว่างสมาชิกที่ร่วมลงนามว่าด้วยพันธกรณีของรัฐภาคีในการเคารพของบุคคลและการห้ามการเลือกปฏิบัติต่อทุกคน ได้แก่ เด็ก สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน เป็นต้น องค์กรที่ถูกก่อตั้งมาเพื่อปกป้องและสร้างความตระหนักถึงสิทธิในสังคมได้นำปฏิญญาไปจำแนกประเภทของสิทธิมนุษยชน ยกตัวอย่างเช่น สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางสังคม สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางวัฒนธรรม (Amnesty International Thailand, 2019) เป็นต้น

ประเทศไทยในฐานะภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ดำเนินการในพันธกรณีระหว่างประเทศโดยร่วมกำหนด “แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศมาดริดว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ” (The Madrid International Plan of Action on Ageing) ซึ่งเป็นผลจากการประชุมสมัชชาระดับโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ ครั้งที่ ๒ ณ กรุงมาดริด ประเทศสเปน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีเป้าหมายหลักของการพัฒนาผู้สูงอายุใน ๓ ประเด็น คือ ผู้สูงอายุกับการพัฒนา สูงวัยอย่างสุขภาพดีและมีสุขภาวะ และการสร้างความมั่นใจว่าจะมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนและเหมาะสม (Department of Older Persons, 2018, p.11-12).

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าเป็นภาคีตราสารระหว่างประเทศหลักทั้งสิ้น ๗ ฉบับ จากทั้งหมด ๙ ฉบับ (Muntarbhorn, 2016, p. 5-7) และมีหน่วยงานรับผิดชอบ เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการต่างประเทศ โดยเฉพาะ กระทรวงยุติธรรม ที่กำหนดแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้ง ๔ ฉบับ (พ.ศ. ๒๕๔๔-ปัจจุบัน) โดยมีหลักคิดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค ความเป็นสากล การไม่เลือกปฏิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เห็นชอบและประกาศใช้วาระแห่งชาติ สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย (Rights and Liberties Protection Department, 2019).

แนวคิดข้างต้นช่วยในการวางกรอบการวิจัยเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏในข่าวเกี่ยวกับผู้สูงอายุ สามารถจำแนกเป็น ๓ หมวดดังตารางที่ ๑

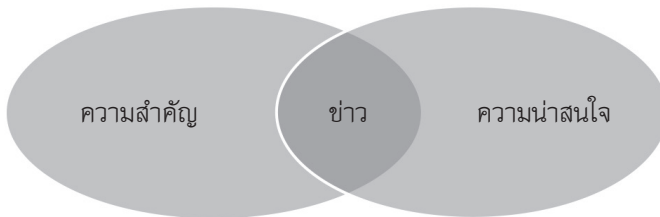
มิติสิทธิมนุษยชน	ตัวอย่างประเด็นข่าว
ด้านสังคม-คุณภาพชีวิต	ความเป็นอยู่ที่ดี สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย สวัสดิการ ประกันสังคม
ด้านเศรษฐกิจ-อาชีพ	การทำงาน การได้ค่าจ้าง เบี้ยบำนาญ การออมทรัพย์ การลงทุน การบริโภค
ด้านการเมือง-ความเป็นพลเมือง	สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเลือกตั้ง สิทธิ พลเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ ๑ มิติสิทธิมนุษยชนที่นำมาเป็นกรอบศึกษาข่าวผู้สูงอายุ

๒.๒ แนวคิดเรื่องการรายงานข่าวและการให้คุณค่าข่าว

๒.๒.๑ หลักการรายงานข่าวและคุณค่าข่าว

การกำหนดความหมายของคำว่า “ข่าว” ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้นิยามว่าจะให้นิยามในมุมมองใด Boonyasiripan (2013, p. 20-21) อธิบายว่า โดยปกติการกำหนดความหมายของข่าว ประกอบด้วยคุณลักษณะที่ควรกล่าวถึง เช่น เป็นข้อเท็จจริงที่ได้รับการรายงานหรือบอกเล่าให้คนรับทราบ เป็นรายงานเหตุการณ์ปัจจุบันที่มีความเป็นธรรม รวดเร็ว ถูกต้อง เทียบตรง มีความสำคัญ มีความน่าสนใจ

แผนภาพที่ ๑ องค์ประกอบของข่าว

ข่าวที่ได้รับการนำเสนอ มักมี “ความสำคัญ” เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนจำนวนมาก ส่วน “ความน่าสนใจ” หมายถึง เหตุการณ์นั้นสามารถดึงดูดให้ประชาชนติดตาม ใครรู้ ในส่วนนี้นักข่าวจะกำหนดแนวการวัด “คุณค่าข่าว” (News Values) จากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความสดใหม่ของเหตุการณ์ ความใกล้ชิดกับผู้อ่าน ความเด่นของบุคคล/สถานที่ในข่าว ความผิดปกติ ผลกระทบต่อสาธารณะ ความขัดแย้ง ความสนใจตามปฏุนิยมวิสัย ความลึกลับ/เงื่อนไข ความก้าวหน้า รวมถึง มิติด้านเพศ เป็นต้น (Numcharoen, 2006, p. 5-7) “คุณค่าข่าว” เหล่านี้จะช่วยในการอธิบายว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัยใดจะปรากฏในเนื้อหาข่าวตามที่นักข่าวและกองบรรณาธิการเลือกนำเสนอ

นอกจากนี้ข่าวสามารถจำแนกออกเป็นสองประเภทใหญ่ๆ ได้ (Wittayarat, 2018) คือ ข่าวหนัก (Hard News) หมายถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีข้อมูลใหม่และมีความสำคัญต่อสาธารณชน เช่น ข่าวการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การศึกษา เป็นเรื่องราวที่เข้าใจค่อนข้างยากจึงต้องอาศัยความคิดความรู้ความสนใจและต้องมีความรู้หลังเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ส่วนข่าวเบา (Soft News) หมายถึงเรื่องราวที่เน้นให้เกิดความบันเทิง ความสบายใจ ความสนใจเพราะเป็นข่าวที่อ่านเข้าใจง่ายและเน้นให้เกิดอารมณ์คล้อยตามมากกว่าความรู้ เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวแปลก เป็นต้น

๒.๒.๒ แนวคิดเรื่องกำหนดกรอบการรายงานข่าว (News Framing)

นอกเหนือจากเรื่องคุณค่าข่าวแล้ว การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย ยังเกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่อง “การกำหนดวาระข่าว” (Agenda Setting) (Eise, 2018) กล่าวคือ ถึงแม้ว่าเรื่องราวของผู้สูงวัยนั้นจะเกิดขึ้นในพื้นที่บนโลกทุกวัน แต่ในพื้นที่ข่าวนั้น เรื่องราวของผู้สูงวัยจะได้รับการเสนอหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการมีนโยบายจะเลือกหยิบยกประเด็นใดขึ้นมาเป็นวาระเด่น หรือ วาระรอง ด้วยวิธีการกำหนดวาระเช่นนี้ Maxwell McCombs และ Donald Shaw (1972) จึงมองว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความคิดเห็น และวิธีการมองโลกของผู้คน สื่อมวลชนมีพลังในการสร้าง และปรับเปลี่ยน โลกทัศน์ หรือความเข้าใจต่อบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

การกำหนดวาระข่าวสารนั้นอาจถูกมองได้ในอีกรูปแบบหนึ่ง กล่าวคือ “การวางกรอบข่าว” (News Framing) (de Vreese, 2005) ในขณะที่การจัดระเบียบวาระข่าวสารเป็นวิธีการเลือกหยิบประเด็นที่ผู้สื่อข่าวเห็นว่ามีความสำคัญ มีความน่าสนใจ ตามหลักคุณค่าข่าวมานำเสนอต่อผู้อ่าน (เรียกว่า การจัดระเบียบวาระระดับที่ ๑) การวางกรอบข่าว คือการลงรายละเอียดไปถึงการกำหนดกรอบคิดเกี่ยวกับประเด็นนั้น ๆ (เรียกว่า การจัดระเบียบวาระระดับที่ ๒) เช่น กองบรรณาธิการที่ต้องการนำเสนอข่าวสารเรื่องผู้สูงวัยอาจจะมีประเด็นต่าง ๆ เช่น ปัญหาสุขภาพ นวัตกรรมสำหรับผู้สูงวัย แต่ผู้สื่อข่าวอาจจะเลือกหยิบประเด็นเรื่องสวัสดิการสังคมต่อผู้สูงวัย มานำเสนอ หรือนำเสนอมุมมองของรัฐบาลในการออกนโยบาย กฎหมายให้ความคุ้มครองช่วยเหลือ หรือเสนอมุมมองของผู้สูงวัยในการเรียกร้องสิทธิตามหลักมนุษยชนก็เป็นได้ ดังนั้น การวางกรอบข่าว จึงส่งผลให้มีการเลือกนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่แตกต่างกัน ซึ่งย่อมทำให้มีผลต่อการรู้ ความคิดเห็น ทักษะคติ ของผู้รับสารแตกต่างกันด้วย

๒.๒.๓ สื่อกับการสร้างภาพตัวแทน

การรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้สูงวัยโดยที่สื่อสร้างภาพว่าเป็นคนแก่ อยู่ในภาวะพึ่งพิงเป็นภาระของสังคม เมื่อเปรียบเทียบกับภาพผู้สูงวัยที่เป็นผู้มีความสามารถไม่ต่างจากคนวัยอื่น ๆ สามารถดูแลตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งคนอื่นแล้วนั้น ทั้งสองภาพย่อมส่งผลต่อการรับรู้และวิถีคิดของผู้รับข่าวสาร ภาพตัวแทนเป็นจึงเป็นภาพที่แฝงถึงอคติทั้งที่ชอบหรือที่ชังได้ Stuart Hall (1997) เห็นว่าการนำเสนอภาพตัวแทนเป็นวิธีการที่สื่อประกอบการสร้างความหมาย โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การนำเสนอภาพตัวแทนนั้นไม่ได้เป็นกระบวนการที่โปร่งใส หรือเป็นเพียงการถ่ายทอดสิ่งรอบข้างโดยตรงโดยปราศจากการบิดเบือน หากแต่เป็นกระบวนการที่แอบแฝงการผลิตความหมายตามที่คุณสร้างกำหนดกรอบคิดเพื่อให้ความหมายแทนวัตถุ บุคคล สิ่งแวดล้อมหรือ ปรากฏการณ์ เช่น คำว่า ผู้สูงวัยเป็น “ร่วมโพธิ์ร่วมไทร” หรือ “วัยตกกระ” ก็ไม่ได้มีความหมายในตัวเอง หากแต่เกิดจากกำหนดความหมายจากการประกอบสร้างขึ้นจากวัฒนธรรมและค่านิยมทางสังคม

จะเห็นได้ว่าในกระบวนการสร้างภาพตัวแทน ใช้ “ภาษา” เป็นเครื่องมือหลักในการประกอบสร้างของความหมาย (Perkins, 1979; Day 2000) เพื่ออ้างอิงแทน

ถึงโลกความเป็นจริง จินตนาการ หรือความคิดนามธรรม ซึ่งสะท้อนวิธีการทำงานของสื่อที่วางกรอบข่าวผ่านกลไกทางภาษา (เช่นการพาดหัวข่าว การใช้รูป การสรุป) เพื่อผลิตความหมาย เช่น คำว่า คนแก่ คนชรา ผู้สูงวัย ต่างก็ให้ภาพตัวแทนที่มีนัยในการเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยแตกต่างกัน ดังนั้นภาพตัวแทนไม่ใช่สิ่งที่สะท้อนความเป็นจริงทั้งหมดแต่เป็นเหมือนการใช้กลไกทางภาษาเพื่อจำลองโลกอีกใบหนึ่งเพื่อสะท้อนแนวคิด ความเชื่อ หรือสร้างชุดความคิด ภาพตัวแทนจึงมีอำนาจในการกำหนดและจัดหมวดหมู่ รวมถึงอำนาจในการอธิบายความหมายโลกรอบตัวและการแสดงออกซึ่งอำนาจเชิงสัญลักษณ์ด้วย (Hall, 1997)

การวิจัยครั้งนี้สนใจว่าสื่อมีบทบาทในการสร้างภาพตัวแทนกลุ่มผู้สูงวัยในลักษณะใด มีภาพของผู้สูงวัยที่ปรากฏซ้ำแล้วซ้ำเล่าอย่างต่อเนื่องในสื่อในลักษณะใดที่มีนัยส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย และเป็นเรื่องที่น่าคิดว่าหากสื่อต่างเลือกนำเสนอภาพตัวแทนเกี่ยวกับผู้สูงวัยในเชิงบวก เช่นเป็นผู้ตระหนักรู้ถึงสิทธิมนุษยชนของตน เป็นผู้รักษาสีทิวและเรียกร้องความเสมอภาคความยุติธรรมโดยไม่พึ่งมีอัฐบาลหรือเอกชน จะช่วยเปลี่ยนภาพและการรับรู้เรื่องสิทธิและเคารพศักดิ์ศรีของผู้สูงวัยในสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

๒.๒.๔ จริยธรรมสื่อ

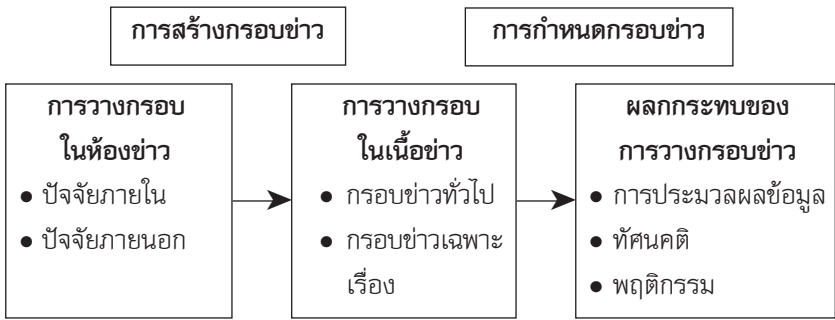
แม้ว่าจะมีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แต่มิใช่ข้อบังคับเชิงกฎหมาย เป็นเพียงข้อตกลงความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีที่สัญญาว่าจะปกป้องสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์เท่านั้น จึงไม่มีผลบังคับใช้กับสื่อมวลชนและสถาบันอื่น ๆ โดยตรง ดังจะเห็นได้ว่าในประเทศไทยนั้น หลายครั้งการนำเสนอข่าวที่เข้าข่ายการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยังเป็นประเด็นที่ได้รับการร้องขอจากสาธารณชนและสภาวิชาชีพสื่ออยู่ตลอดเวลา

อย่างไรก็ดี กลไกด้านจรรยาบรรณและจริยธรรมสื่อ ยังเป็นเครื่องมือที่นำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของวิชาชีพสื่อ อาทิ ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (National Press Council, 2016) หมวดการเคารพสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยข้อ ๑๓ ระบุว่า “หนังสือพิมพ์ต้องเสนอข่าวโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของ

บุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือ โศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีอัตลักษณ์แตกต่างในสังคม” ซึ่งจะเห็นว่ามิมีสาระสำคัญไม่แตกต่างจากหลักคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏใน ปฎิญญาฯ กระนั้นก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าการบังคับใช้จริยธรรมสื่อนั้นอยู่ในลักษณะ การขอความร่วมมือมายังองค์กรสมาชิก และเพื่อนสื่อมวลชนร่วมวิชาชีพทุกแขนง มากกว่าการกำหนดเป็นบทลงโทษจริงจัง ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะการสื่อข่าวในยุค โลกาภิวัตน์ มักให้ความสำคัญต่อเรื่องการแข่งขันขายข่าว ความรวดเร็ว มากกว่าการ รายงานข่าวอย่างถูกต้องเหมาะสม บางครั้งการรายงานข่าวจึงมักนำเสนอผู้สูงวัย แบบเหยื่อ เน้นความตื่นเต้นเร้าอารมณ์ การสร้างภาพเหมารวม และตอกย้ำอคติ ทำให้เกิด ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้สูงวัย โดยเฉพาะผู้ตกเป็นข่าว ไปจนถึง การการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๒.๒.๕ การประมวลลกรอบคิดสำหรับวารวิจัย

แนวคิดเรื่อง “การวางกรอบข่าว” ว่าเป็นกระบวนการทำงานของ หนังสือพิมพ์เกี่ยวกับวิธีการเลือกนำเสนอเรื่องราวเฉพาะบางมุม บางเรื่องแทนที่จะ บอกเล่าความจริงทั้งหมด การเลือกที่จะนำเสนอประเด็นใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยภายใน เช่น คุณค่าข่าว จริยธรรมสื่อ นโยบายของบรรณาธิการ และปัจจัยภายนอก เช่น การแข่งขันทางธุรกิจ เทคโนโลยีที่ใช้ รวมถึงประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน มาเป็นกรอบข่าว เพื่อกำหนดให้การตีความเป็นไปตามที่ผู้สื่อข่าวต้องการ ดังนั้นข่าวที่นำเสนอไม่น่าจำเป็น ต้องมี “ความจริง” ตามหลักความเป็นภววิสัย (Objectivity หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ความเป็นกลาง) อย่างแท้จริง หากแต่มี “ข้อเท็จจริง” ตามสภาวะของการประกอบ สร้างภาพแทนโดยสื่อเสมอ

แผนภาพที่ ๒: การวางกรอบข่าวและผลกระทบ

(ที่มา: Figure 1. An integrated process model of framing ของ Claes H. de Vreese, 2005, p.52)

กระบวนการถัดไปของการสร้างกรอบข่าวจะศึกษารูปแบบและเนื้อข่าว กล่าวคือนักข่าวสามารถรายงานเรื่องที่เป็นข่าวทั่วไป (เช่น เรื่องผู้สูงอายุ) หรือข่าวเฉพาะ (เช่น เน้นประเด็นสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ) เป็นการวางกรอบหรือกำหนดวาระที่ตั้งใจจะลงรายละเอียด ส่วนในลำดับที่ตามมาคือการพิจารณาว่าผลกระทบของการวางกรอบข่าวและการสร้างภาพตัวแทน จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านการประมวลผลข้อมูลทัศนคติและพฤติกรรมหรือไม่ ซึ่งขั้นตอนศึกษาผลกระทบไม่อยู่ในขอบเขตที่จะศึกษาวิจัยครั้งนี้

๓. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักโดยแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๑ การวิจัยเอกสาร (Document research)

ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการทบทวนและประมวลผลข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมไปถึงแหล่งข้อมูลจากการสืบค้นออนไลน์ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และการเคารพและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน แนวคิด/ทฤษฎีด้านการสื่อข่าว กฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง

กับบริบทแวดล้อมในการรายงาน เพื่อหาคำสำคัญ (Key words) สำหรับค้นหาการรายงานข่าวของผู้สูงวัยในหนังสือพิมพ์ไทย และเพื่อนำมาเป็นกรอบในการทำใบลงรหัส (Coding Sheet) สำหรับตรวจสอบเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ไทยทั้งสามประเภท

๓.๒ การสืบค้นหาเนื้อหาจากสื่อเพื่อนำมาวิเคราะห์

หลังจากที่ผู้วิจัยได้คำสำคัญในที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัยแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้คำสำคัญในการค้นหาข่าวจากจากสื่อ ๓ ประเภทสื่อกระแสหลักเชิงคุณภาพ สื่อกระแสหลักเชิงประชานิยม และสื่อทางเลือก โดยใช้เครื่องมือ iQ News Clip ซึ่งเป็นบริการคลิปปิงข่าว (ข่าวตัด) และเข้าเว็บไซต์สำนักข่าวโดยตรง ตามขอบเขตเวลาที่ทำการวิจัย ๖ เดือน (ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑-๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑) ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒

สื่อกระแสหลัก	แนวคุณภาพ	แนวประชานิยม
หนังสือพิมพ์	ไทยโพสต์ แนวหน้า	ข่าวสด คมชัดลึก
หนังสือพิมพ์ออนไลน์	มติชนออนไลน์ ผู้จัดการออนไลน์	ไทยรัฐออนไลน์ เดลินิวส์ออนไลน์
สื่อทางเลือก	เน้นสิทธิพลเมือง	เน้นสมัยนิยม/ร่วมสมัย
สำนักข่าวออนไลน์	ประชาไท อิศรา ไทยพับลิก้า	The Matter

ตารางที่ ๒: กลุ่มตัวอย่างสื่อหนังสือพิมพ์ที่นำมาวิเคราะห์

ในการศึกษาคั้งนี้เลือกหนังสือพิมพ์เป็นตัวอย่างในการศึกษาเนื่องจากเป็นสื่อประแสหลักที่มีการตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรเข้าถึงผู้อ่านในวงกว้าง สามารถสืบค้นได้สะดวกทั้งฉบับตีพิมพ์และออนไลน์ และเพื่อความเท่าเทียมในการเลือกกลุ่มตัวอย่างมาศึกษา ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับแหล่งที่มาและการเข้าถึงทั้งฉบับตีพิมพ์ และ ฉบับออนไลน์ ผู้วิจัยแบ่งประเภทหนังสือพิมพ์ย่อยลงไปอีก ๒ ประเภท คือ หนังสือพิมพ์แนวคุณภาพ และหนังสือพิมพ์แนวประชานิยมเพื่อให้ครอบคลุมถึงการนำเสนอข่าวของ

ผู้สูงวัยได้อย่างหลากหลายและทั่วถึง โดยเลือกแบบเจาะจงจากหนังสือพิมพ์ที่เป็นที่รู้จักดีในหมู่ผู้อ่านและเข้าถึงได้ในวงกว้าง

นอกจากนี้ยังศึกษาสำนักข่าวออนไลน์ หรือเว็บไซต์ที่มีพันธกิจเชิงการสื่อข่าว และวารสารศาสตร์ ในฐานะสื่อทางเลือก ผู้วิจัยเลือกศึกษาสื่อออนไลน์เชิงข่าวสารสาระความรู้ โดยแบ่งเป็นสื่อออนไลน์เชิงวารสารศาสตร์ที่เน้นสิทธิพลเมือง และสื่อออนไลน์ที่เน้นวิถีชีวิตตามสมัยนิยมหรือประเด็นร่วมสมัย

๓.๓ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาการรายงานข่าวเกี่ยวกับกลุ่มผู้สูงวัยที่สืบค้นมาในขั้นตอนข้างต้น โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นการรายงานข่าวทั่วไป (generic reporting) เกี่ยวกับผู้สูงวัย และ การรายงานข่าวเฉพาะเรื่อง (issue-specific reporting) ที่เกี่ยวกับและ/หรือมีนัยการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย พิจารณามุมมองเรื่อง การวางกรอบข่าวและการสร้างภาพตัวแทน โดยจำแนกการลงรหัสเป็น ๕ หมวดคือ

๑. รูปแบบการนำเสนอข่าว
๒. แหล่งข่าว
๓. ทิศทางการนำเสนอ
๔. มิติด้านสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏในข่าว
๕. ภาพตัวแทนผู้สูงวัยที่สื่อนำเสนอ

๔. ผลการวิจัย

๔.๑ รูปแบบการนำเสนอข่าว และ แหล่งข่าว

	หนังสือพิมพ์ แนวคุณภาพ		หนังสือพิมพ์ แนวประชานิยม		สำนักข่าวที่เป็น สื่อออนไลน์	
ประเภทข่าว (รวม ๑๗๙ เรื่อง = ๗๗.๑%)						
● ข่าวปกติ	๓๘	(๖๓.๓%)	๙๔	(๘๖.๒%)	๒	(๒๐.๐%)
● ข่าวเชิงลึก	๒๐	(๓๓.๓%)	๗	(๖.๔%)	๗	(๖๐.๐%)
● ข่าวประชาสัมพันธ์	๒	(๓.๔%)	๘	(๗.๔%)	๑	(๑๐.๐%)
รวม	๖๐	(๑๐๐%)	๑๐๙	(๑๐๐%)	๑๐	(๑๐๐%)
ประเภทบทความและสารคดี (รวม ๓๘ เรื่อง = ๑๖.๕%)						
● บทความ	๑๖	(๖๖.๗%)	๘	(๓๒.๗%)	๓	(๑๐๐%)
● สารคดี	๘	(๓๓.๓%)	๓	(๒๓.๑%)	-	-
รวม	๒๔	(๑๐๐%)	๑๑	(๑๐๐%)	๓	(๑๐๐%)
ประเภทการแสดงความคิดเห็น (รวม ๑๕ เรื่อง = ๖.๕%)						
● บทบรรณาธิการ	๓	(๒๕.๐%)	-	-	-	-
● คอลัมน์	๙	(๗๕.๐%)	๓	(๑๐๐)	-	-
รวม	๑๒	(๑๐๐%)	๓	(๑๐๐%)	-	-
รวมทุกประเภท (๒๓๒ ข่าว)	๙๖		๑๒๓		๑๓	

ตารางที่ ๓ รูปแบบการนำเสนอข่าวกลุ่มผู้สูงวัย

ในตาราง ๓ จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์แนวประชานิยมนำเสนอข่าวผู้สูงวัยจำนวนมากที่สุด (๑๒๓ ข่าว) ตามด้วยหนังสือพิมพ์แนวคุณภาพ (๙๖ ข่าว) ในขณะที่สำนักข่าวที่เป็นสื่อออนไลน์นำเสนอข่าวผู้สูงวัยจำนวนน้อยที่สุด

(๑๓ ข่าว) ทั้งนี้หนังสือพิมพ์แนวคุณภาพมีสัดส่วนของประเภทบทความ/สารคดี (๒๔ เรื่อง) และการแสดงความคิดเห็น (๑๒ เรื่อง) มากกว่าสื่ออีกสองประเภท ในภาพรวมสามารถสรุปได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการรายงานเรื่องผู้สูงอายุ ในรูปแบบข่าว (๗๗.๑%) แล้ว สื่อรายงานเรื่องผู้สูงอายุในรูปแบบบทความ/สารคดี และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องกลุ่มผู้สูงอายุ ประมาณ 1/4 (๒๒.๙%) ของกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมด

๔.๒ แหล่งข่าว

ในกรณีของแหล่งข่าวที่เป็นผู้กำหนดประเด็นข่าวและ/หรือให้ข้อมูล ความเห็นเรื่องผู้สูงอายุนั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของรัฐ โดยมีหน่วยงานและตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับการให้ข่าวและประเด็นเกี่ยวเนื่องกับผู้สูงอายุมากมาย โดยจำแนกได้ ๔ กลุ่มหลักคือ

- หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบด้านสุขภาพ เช่น กระทรวงสาธารณสุข (ได้แก่ กรมการแพทย์ กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต) สภากาชาด โรงพยาบาลจิตเวช โรงพยาบาลในสังกัดของรัฐ ราชมหาวิทยาลัยอายุรแพทย์
- หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจ เช่น กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กระทรวงแรงงาน (สำนักงานประกันสังคม) กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม) กระทรวงพาณิชย์ รวมทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น
- หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบด้านการเมืองการปกครอง เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมการปกครอง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) เป็นต้น
- หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบด้านสังคมวัฒนธรรม เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักพัฒนาคุณภาพกิจการผู้สูงอายุ) กระทรวงวัฒนธรรม ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค รวมทั้ง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อม เพื่อทุกคน (ในสังกัดของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC)) เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังปรากฏหน่วยงานด้านเอกชนและกลุ่มตัวแทนอีกหลากหลาย ประเภท ที่เป็นแหล่งข่าวเรื่องของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยจำแนกเป็น ๓ กลุ่มหลัก ดังนี้

- หน่วยงานเอกชนที่ให้ข้อมูลและบริการสำหรับเตรียมความพร้อมผู้ สังคมสูงอายุ เช่น สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย, หน่วยงานเอกชนที่ให้บริการด้านการเงิน เช่น ธนาคารกรุงไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัท จัดการกองทุน หน่วยงานเอกชนที่ให้บริการด้านที่อยู่อาศัย เช่น บริษัทขายคอนโด บริษัทของสถาปนิก, หน่วยงานเอกชนที่ขายบริการและให้ความรู้ด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น ห้างแว่นท็อปเจริญ บริษัทรับจัดงานหรืออินทรรคการ

- มูลนิธิและสมาคมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น มูลนิธิ สถาบันวิจัยและการพัฒนาผู้สูงอายุไทย มูลนิธิบ้านบางแค มูลนิธิแบรนต์ มูลนิธิ ฟอว์เวิร์ด (Forward Foundation) สมาคมเภสัชกรรม คนรักหลักประกันสุขภาพ

- องค์การต่างประเทศที่ผูกอ้างอิงในฐานะแหล่งข่าว ได้แก่ ธนาคารโลก องค์การแรงงานข้ามประเทศ และ สหภาพยุโรป

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ยังพบปัจเจกบุคคลที่ให้ข้อมูลข่าวในฐานะ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องผู้สูงอายุ เช่น นักวิชาการ แพทย์ ผู้นำทางความคิด เช่น คอลัมนิสต์ ผู้มีข้อมูลเฉพาะทาง เช่น สถาปนิก แท็กซี่จิตอาสา เป็นต้น โดยปัจเจกบุคคล เหล่านี้มีข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเด็นที่แตกต่างกันตามความสามารถ และความเชี่ยวชาญของตน

๔.๓ ประเภทและทิศทางการนำเสนอกลุ่มผู้สูงวัย

ประเภทการรายงาน	ลักษณะเด่น	ข่าว	%
๑. การรายงานข่าวทั่วไป รวม ๑๖๑ ข่าว (๖๙.๕%)			
๑.๑ การรายงานข่าวทั่วไปที่เป็นกลาง มี ๖๗ ข่าว (๒๘.๙%)	ให้ข้อมูลข่าวสาร	๔๘	๒๐.๗
	ปลุกชนสนใจ	๑๙	๘.๒
๑.๒ การรายงานข่าวทั่วไปที่มีทิศทางเชิงลบ มี ๙๔ ข่าว (๔๐.๕%)	ปลุกเร้าความสนใจ	๓๙	๑๖.๘
	สร้างความอึดฉาว	๕๕	๒๓.๗
๒. การรายงานข่าวเฉพาะเรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน รวม ๗๑ ข่าว (๓๐.๕%)			
๒.๑ การรายงานข่าวเฉพาะที่มีทิศทางเชิงบวกและแนวตั้งรับ	เสริมแรง/ตอกย้ำ	๔๒	๑๘.๑
๒.๒ การรายงานข่าวเฉพาะที่มีทิศทางเชิงบวกและแนวรุก	ส่งเสริม/สนับสนุน	๒๙	๑๒.๕
รวมทั้งหมด		๒๓๒	๑๐๐

ตารางที่ ๔ ประเภทการรายงานข่าวและทิศทางการนำเสนอข่าวเรื่องผู้สูงวัย

จากข้อมูลที่ปรากฏ ปริมาณข่าวที่ใช้รูปแบบการรายงานข่าวทั่วไป (๖๙.๕%) มีจำนวนมากกว่าการรายงานข่าวเฉพาะเรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงวัย (๓๐.๕%) แสดงให้เห็นว่าสื่อนำเสนอการรายงานข่าวผู้สูงวัยเหมือนข่าวปกติทั่วไป เมื่อดูในรายละเอียด จะพบว่าการรายงานข่าวทั่วไปที่มีทิศทางเชิงลบต่อผู้สูงวัย มีจำนวนมากที่สุด (๔๐.๕%) และสามารถจำแนกได้ ๒ ประเภทคือ รายงานข่าวที่ปลุกเร้าความสนใจ เช่น อุบัติเหตุจากความประมาทเดินเล่อ หรือ ไม่คาดฝัน (๑๙ ข่าว) ความเสื่อมถอยของร่างกายอันก่อให้เกิดอุบัติเหตุ (๘ ข่าว) อัศวินบาตกรรม (๑๐ ข่าว) และ รายงานข่าวสร้างความอึดฉาว เช่น ฆาตกรรม (๒๕ ข่าว) ข่มขืน-อนาจาร (๑๖ ข่าว) โจรกรรม (๗ ข่าว) วิวาท-ทำร้ายร่างกาย (๕ ข่าว) ใช้ยาเสพติด (๒ ข่าว) ซึ่งส่วนใหญ่ผู้สูงวัยในข่าวเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง มากกว่าเป็นเหยื่อผู้ถูกกระทำ

ในส่วนของการรายงานข่าวทั่วไปที่เป็นกลาง (๒๘.๙%) ที่มีลักษณะการให้ข้อมูลข่าวสาร บันทึกรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น รายงานข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุ (๙ ข่าว) การเชิญชวนผู้สูงอายุทำกิจกรรม (๘ ข่าว) การเตรียมตัวด้านสุขภาพและจิตใจเมื่ออายุมากขึ้น (๗ ข่าว) ต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีข่าวที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุในฐานะลูกค้าหรือผู้บริโภคที่สามารถมีเงินซื้อบริการได้ ดังจะเห็นได้จากการให้ข่าวสารความรู้ โฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการ สินค้า และนวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ (๗ ข่าว) ข่าวประชาสัมพันธ์อัยการบ้านที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ (๑ ข่าว) การเปิดคอร์สฝึกอบรมเรื่องการทำงานสำหรับผู้สูงอายุ (๑ ข่าว) ธนาคารโฆษณาประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้สูงอายุสมัครกองทุนเพื่อการออม (๑ ข่าว) เป็นต้น สำหรับการรายงานข่าวแนวปฏิกชนสนใจ ได้แก่ เรื่องราวชีวิต/เหตุการณ์ส่วนบุคคล (๕ ข่าว) ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาล (๒ ข่าว) ให้ความรู้ผู้สูงอายุ การดูแลรักษาสุขภาพยามชรา (๒ ข่าว) เป็นต้น

สำหรับการรายงานข่าวเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นข่าวที่มีทิศทางเชิงบวก สามารถจำแนกได้เป็นสองกลุ่ม กลุ่มที่มีแนวตั้งรับจะมีเนื้อหาที่เน้นการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุ และรายงานประเด็นต่าง ๆ ที่จะกระทบผู้สูงอายุ เช่น การเปลี่ยนแปลงสังคมผู้สูงอายุ การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ/วัยทอง (๙ ข่าว) นโยบายและสวัสดิการของรัฐในการดูแลจัดการผู้สูงอายุ (๕ ข่าว) การบริการด้านสุขภาพและป้องกันโรคภัย (๒ ข่าว) การออมทรัพย์ไว้ใช้ในยามชรา (๒ ข่าว) การปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในวัยชรา (๑ ข่าว) เป็นต้น ซึ่งจัดว่าเป็นการรายงานข่าวที่ตอกย้ำ หรือ เสริมแรง วิธีคิดเกี่ยวกับสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ เป็นข่าวสารที่นำเสนอผู้สูงอายุในลักษณะบุคคลหรือกลุ่มที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง หรืออยู่ในสภาพที่ต้องรับความช่วยเหลือ

ในขณะเดียวกัน กลุ่มที่มีทิศทางแนวรุกจะมีเนื้อหาที่ ส่งเสริม หรือ สนับสนุน สิทธิของผู้สูงอายุในลักษณะที่มองเห็นศักยภาพของผู้สูงอายุ เช่น การเตรียมตัวเองสู่เศรษฐกิจผู้สูงอายุ (๑ ข่าว) การพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มทักษะหรือศึกษาเพิ่มเติม (๓ ข่าว) การสร้างโอกาสในการทำงานก่อนหรือหลังเกษียณ (๓ ข่าว) สิทธิการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุ (๒ ข่าว) ผู้สูงอายุนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (๑ ข่าว) เป็นต้น ซึ่งเป็นการสื่อข่าวที่เข้าข่ายส่งเสริมความสามารถ ความพยายามลดอคติเรื่องผู้สูงอายุ ในฐานะผู้พึ่งพิงหรือผู้ที่รอคอยความช่วยเหลือจากรัฐ ซึ่งการที่สื่อเลือกนำเสนอคุณค่า

ของผู้สูงวัยในลักษณะเชิงรุกเช่นนี้อาจจะช่วยขับเคลื่อนมิติเรื่องสิทธิมนุษยชนในลักษณะก้าวหน้าขึ้น

๔.๔ มิติด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงวัยที่ปรากฏในข่าว

จากการศึกษาการรายงานข่าวเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงวัย พบว่าข่าว ๗๑ ข่าว สะท้อนประเด็นสิทธิมนุษยชนในมิติต่าง ๆ กัน โดยพบการรายงานแบบตอกย้ำ/เสริมแรง มากกว่า แบบส่งเสริม/สนับสนุน ตามรายละเอียดในตาราง ๔.๒ (๓)

มิติด้านสิทธิมนุษยชน	ตอกย้ำ/ เสริมแรง		ส่งเสริม/สนับสนุน	
ด้านสังคม-คุณภาพชีวิต	๒๘	(๕๐.๙%)	๑๑	(๔๒.๕%)
ด้านเศรษฐกิจ-อาชีพ	๑๙	(๓๔.๕%)	๘	(๓๐.๘%)
ด้านการเมือง-ความเป็นพลเมือง	๕	(๙.๑%)	๔	(๑๕.๔%)
รวมทั้งหมด (ความถี่ ๘๑ ครั้ง)	๕๕	(๑๐๐%)	๒๖	(๑๐๐%)

ตารางที่ ๕ มิติด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงวัยในข่าว

จากตาราง ๕ จะเห็นได้ว่าบางข่าวจะนำเสนอหรืออ้างถึงสิทธิมนุษยชนมากกว่า ๑ มิติ ดังนั้นจึงมีการนับซ้ำเพื่อบันทึกมิติด้านสิทธิต่าง ๆ ที่ปรากฏ แต่ยังคงแยกประเภทระหว่างการรายงานข่าวเฉพาะที่มีลักษณะการ เสริมแรง/ตอกย้ำ และ การรายงานข่าวเฉพาะที่มีลักษณะส่งเสริม/สนับสนุนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงวัยเพื่อนำผลไปอภิปรายเปรียบเทียบ

เมื่อพิจารณาการรายงานข่าวเฉพาะที่มีลักษณะการ เสริมแรง/ตอกย้ำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงวัย ตามลำดับมากไปหาน้อย ดังนี้

- **มิติด้านสังคม-คุณภาพชีวิต** เช่น การยกระดับความเป็นอยู่ รัฐบาลและเอกชนจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต การปฏิบัติตัวกับผู้สูงวัย การหาหน่วยงานที่มา

ช่วยเหลือคนสูงวัยในฐานะผู้ด้อยโอกาสหรือผู้อยู่ในสถานะพึ่งพิง ตำราดูแลสุขภาพ คำเตือนสำหรับอาหารการกินและการใช้ยารักษาโรค สุขภาพขายวัยทอง การสร้างจิตสำนึกและคุณธรรมที่ควรมีต่อผู้สูงวัย เป็นต้น รวมถึงการวิจัยและพัฒนา การประชุมวิชาการเกี่ยวกับสังคมสูงวัย

- **มิติทางด้านเศรษฐกิจ-อาชีพ** เช่น ตลาดแรงงานที่เป็นผู้สูงวัย ความรู้เรื่องการเก็บออม การว่างงาน การเตรียมตัวสู่เศรษฐกิจสูงวัย

- **มิติด้านการเมืองและความเป็นพลเมือง** เช่น รัฐบาลวางแผนยุทธศาสตร์รับสังคมผู้สูงวัยนโยบายรัฐเรื่องปรับเกณฑ์การเกษียณอายุ และเงินบำนาญ การกำหนดพระราชบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงวัย

ในส่วนของการทำงานข่าวเฉพาะที่มีลักษณะ**ส่งเสริม/สนับสนุน**เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงวัย จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า **มิติด้านสังคม-คุณภาพชีวิต** เป็นประเด็นที่สื่อสนใจนำเสนอมากที่สุดและมีประเด็นที่หลากหลายมีทิศทางเชิงรุกเพื่อเตรียมตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่มีผู้สูงวัยมากขึ้น โดยจำแนกเป็น ๔ ประเด็นย่อยดังนี้

- การติดต่อความรู้และนวัตกรรมเพื่อผู้สูงวัย เช่น เปิดต้นแบบโรงเรียนผู้สูงวัย คนสูงอายุใช้สื่อโซเชียล การพัฒนาสุขภาพจิต-กายเพื่อให้คนสูงวัยใช้ชีวิตเต็มศักยภาพ ความรู้เรื่องที่อยู่อาศัยและปรับปรุงพื้นที่สำหรับผู้สูงวัย การศึกษาตลอดชีวิตและโครงการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงวัย

- การรณรงค์เพื่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย เช่น การเพิ่มเบี้ยคนชราเดือนละ ๓ พันบาท การตั้งคำถามบำนาญประกันสังคมสำหรับชีวิตยามเกษียณ การฝึกการวางแผนงานเพื่อแก้ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยและการใช้ชีวิต การทำบัตรประชาชนเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวก

- การเตรียมรับมือกับสุขภาพที่เปลี่ยนแปลง เช่น การป้องกันอาการซึมเศร้าเพื่อลดเรื่องการฆ่าตัวตาย การเปิดศูนย์สำหรับดูแลคนชราเพิ่มเติม การเพิ่มบุคลากรทางแพทย์ วิจัยและพัฒนาการประชุมวิชาการเกี่ยวกับสังคมสูงวัย

- การสร้างคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงวัย เช่น ตัวอย่างผู้สูงวัยในฐานะต้นแบบและผู้มีศักยภาพ การประกวดสุขภาพของผู้สูงวัย

สำหรับ**มิติด้านเศรษฐกิจ-อาชีพ**นั้น เน้นเรื่อง การพึ่งพาตัวเองด้านการเงิน ผ่านการเก็บออม การลงทุน ไปจนถึงการสร้างงานอาชีพเพื่อเตรียมตัวสู่เศรษฐกิจสูงวัย โดยคำถามหรือให้ข้อสังเกตกับรัฐบาลในการรับมือกับเศรษฐกิจของผู้สูงวัย เช่น ตลาดแรงงานที่เป็นผู้สูงวัย ความจำเป็นเร่งด่วนในการรับมือเรื่องที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอสังหาริมทรัพย์สำหรับผู้สูงวัย การจ้างงานผู้สูงวัยเพื่อส่งเสริมศักยภาพการทำงาน การออมเงิน การฝึกอาชีพ เพื่อพึ่งพาตนเองของผู้สูงวัย การเรียกร้องให้รัฐบาลเข้ามามีส่วนร่วมดูแลช่วยเหลือการออมที่เป็นระบบ การเสนอเอกชนให้ปล่อยกู้ ดอกเบี้ยต่ำ การเพิ่มสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม บัตรสวัสดิการแห่งรัฐสำหรับผู้สูงวัย เป็นต้น การขอให้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือการจัดทำร่างกฎหมายซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องของการเงิน อาทิ การเรียกร้องให้เพิ่มสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ การตรากฎหมายด้านการเงินเพื่อการออม สำหรับ**มิติด้านการเมือง-ความเป็นพลเมือง** มีน้อยมาก เป็นชาวที่เสนอแนะการกำหนดแผนและนโยบายสำหรับผู้สูงวัย และ การเตรียมพร้อมเชิงนโยบายรัฐให้รับมือสังคมคนสูงวัย

กล่าวโดยสรุป การรายงานข่าวเฉพาะทั้งสองประเภทมีนัยต่อการรับรู้และการทำความเข้าใจของสาธารณะต่อเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย โดยเฉพาะทั้งสองประเภทมีจุดเน้นด้านมิติสังคม ซึ่งมีการพูดถึงเป็นอันดับต้น ๆ โดยชูประเด็นเรื่องการใช้ชีวิตความเป็นอยู่และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ เพื่อช่วยเตรียมความพร้อมของผู้ที่มีอายุมากขึ้นก่อนสู่สังคมสูงวัย ไปจนถึงสวัสดิการทางสังคมว่าด้วยเรื่องบริการถึงบ้าน ระบบการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพ สวัสดิการรัฐ การปรับบำนาญ เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และข้ามพ้นการเป็นผู้ที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง

๔.๕ ภาพตัวแทนผู้สูงวัยที่สื่อนำเสนอ

เมื่อพิจารณาการรายงานข่าวเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงวัย พบว่าสื่อนำเสนอภาพตัวแทน ดังต่อไปนี้

ภาพตัวแทนของกลุ่มผู้สูงวัย	ความถี่	(%)
ภาพตัวแทนแนวรับ (๒๖ ครั้ง = ๕๓.๑%)		
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑๑	๒๑.๖
ผู้ได้รับผลประโยชน์	๙	๑๗.๖
ผู้ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง/ผู้ประสบปัญหา	๖	๑๑.๘
ภาพตัวแทนแนวรุก (๒๓ ครั้ง = ๔๖.๙%)		
ผู้เรียกร้องให้มีการรับรู้ปัญหา	๓	๕.๙
ผู้ร่วมแก้ไขปัญหาและหาทางออก	๒	๓.๙
ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิต	๔	๗.๘
ผู้บริโภครู้อุดหนุน	๑๖	๓๑.๔
รวม	๕๑	(๑๐๐%)

ตารางที่ ๖ ภาพตัวแทนที่สื่อใช้ต่อผู้สูงวัย

จากตาราง ๖ พบว่า ข้อมูลที่ศึกษาการรายงานข่าวเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้สูงวัย สามารถจำแนกภาพผู้สูงวัยได้ ๒ ประเภทหลัก คือภาพผู้สูงวัยที่เป็นผู้ได้รับการคุ้มครองปกป้องสิทธิ หรือแนวรับ (๕๓.๑%) กับ ผู้มีศักยภาพหรือภาพแนวรุก (๔๖.๙%) มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน จากตารางแสดงว่าสื่อสร้างภาพผู้สูงวัยที่อยู่ในรูปแบบ “ผู้บริโภครู้อุดหนุน” (๓๑.๔%) มีการมองผู้สูงวัย สองแบบ กล่าวคือเป็นกลุ่มตลาดใหม่ ผู้ใช้สินค้าและบริการ และอีกแบบคือภาพผู้สูงวัยที่มีอิสระทางการเงิน มีศักยภาพ พร้อมที่จะใช้เงิน สำหรับ ภาพผู้สูงวัยแนวรับ ได้แก่ “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” (๒๑.๖%) “ผู้ได้รับผลประโยชน์” (๑๗.๖%) และ “ผู้ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง/ผู้ประสบปัญหา” (๑๑.๘%) โดยมีสมมติฐานเบื้องต้นว่าผู้สูงวัยเป็นผู้พึ่งพิงที่ต้องการความช่วยเหลือจากสังคม รัฐบาล และเอกชน ในขณะที่เดียวกัน ภาพของผู้สูงวัยกับการเป็นผู้เรียกร้อง หรือผู้ร่วมแก้ไขปัญหาก็ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิต มีความถี่น้อย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบว่าการวางกรอบข่าวและการสร้างภาพตัวแทนผู้สูงวัยมีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย เมื่อพิจารณาจากประเภทของหนังสือพิมพ์ จะพบว่าหนังสือพิมพ์แนวคุณภาพและสำนักข่าวออนไลน์จะเน้นการรายงานข่าวทั่วไปทั้งแบบข่าวหนักที่ให้ความรู้ข่าวสาร เพิ่มความรู้ให้กับหรือเกี่ยวกับคนผู้สูงวัย และมีข่าวเบาที่เน้นความสนใจของปวงชน ในขณะที่หนังสือพิมพ์แนวประชานิยมส่วนใหญ่เน้นเรื่องการรายงานข่าวทั่วไปในแบบข่าวเบาโดยวางกรอบข่าวเรื่องผู้สูงวัยที่ให้คุณค่าข่าวเรื่อง การปลูกเร้าอารมณ์ การสร้างความอึดจ้าว โดยผู้สูงวัยซึ่งมักเป็นผู้กระทำเหตุ หรือเป็นเหยื่อของเหตุการณ์ และอาศัยเรื่องความขัดแย้งระดับปัจเจกบุคคลและประเด็นด้านเพศตึงดูตความสนใจของผู้่านการวางกรอบข่าวประเภทนี้เป็นเพียงการรายงานสถานการณ์ทั่วไป ไม่ได้มีนัยสำคัญต่อการสนับสนุนหรือลดทอนสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยอย่างชัดเจน

ในทางตรงกันข้าม ข่าวที่รายงานเฉพาะเรื่องหรือวางกรอบข่าวเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยนั้น ได้ให้คุณค่าเรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประเทศเมื่อเข้าสู่สังคมสูงวัย ความขัดแย้งระหว่างผู้สูงวัยกับสิทธิมนุษยชนที่ไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยรัฐและสังคม ความก้าวหน้าเพื่อเตรียมสังคมและเศรษฐกิจให้เข้าสู่สังคมสูงวัย ตลาดแรงงานที่ต้องพึ่งพาคนสูงอายุ รวมถึงความสดใหม่ในการสร้างความตระหนักเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียม ที่นำมาขับเคลื่อนประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยได้ ซึ่งอาจจะทำให้การมองผู้สูงวัยในมุมมองที่แตกต่างจากเดิมและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย

ในขณะที่ข่าวปกติบางข่าวจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงวัย แต่การรายงานข่าวเฉพาะที่เน้นเรื่องสิทธิผู้สูงวัยมักจะปรากฏในรูปแบบของบทความ สารคดี และข่าวเชิงลึกเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้วกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์แนวคุณภาพและสื่อออนไลน์มักจะให้ความสนใจกับเรื่องราวสิทธิผู้สูงวัยเป็นพิเศษโดยพิจารณาจากความยาวของเนื้อหา และพื้นที่ที่ข่าวปรากฏ เพราะในพื้นที่บทความ/สารคดี และข่าวเชิงลึก นักข่าวจะสามารถเจาะประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยได้มากกว่าข่าวปกติ สามารถนำเสนอและสะท้อนภาพผู้สูงวัยได้หลากหลายประเภทและ

หลายกลุ่ม รวมถึงอธิบายที่มาของประเด็นข่าว และความสำคัญเกี่ยวกับจุดเน้นสิทธิผู้สูงวัยในมิติที่หลากหลาย ส่วนรูปแบบการเสนอข่าวที่เป็นการแสดงความคิดเห็น แม้จะมีปริมาณน้อย แต่ยังคงแสดงให้เห็นว่ายังเป็นกรอบข่าวที่ได้พื้นที่ในการนำเสนอข่าว ผู้สูงวัยอยู่อย่าง เป็นที่น่าสนใจว่า หากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้สูงวัยมีปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ปริมาณมากขึ้น อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแล้ว น่าจะมีผลต่อการกำหนดวาระเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยต่อสาธารณะได้ดีขึ้น ด้วยหรือไม่

การรายงานข่าวเฉพาะที่มีลักษณะเสริมแรง/ตอกย้ำ ประเด็นสิทธิมนุษยชน ในมิติต่าง ๆ โดยเน้นการดูแลคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยตามนโยบายรัฐ หรือสะท้อนหลักคิดแห่งความเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชน แม้ว่าการนำเสนอในลักษณะนี้จะช่วยสร้างทิศทางเชิงบวกต่อการรับรู้เรื่องสิทธิของผู้สูงวัยในสังคมก็ตาม แต่ข่าวในลักษณะนี้มักจะมองผู้สูงวัยว่าเป็นผู้ที่ต้องอยู่ในภาวะพึ่งพิง หรืออยู่ในสภาพที่ต้องรับความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นประเด็นคุ้นเคยที่สื่อต่าง ๆ ได้นำเสนออยู่ตลอดเวลา การทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เช่นนี้สามารถตีความได้ว่าเป็นการตั้งรับ/ตอบรับ (Reactive) ต่อนโยบายรัฐ หรือภาคเอกชน

ในขณะที่การรายงานข่าวเรื่องสิทธิมนุษยชนที่มีลักษณะการส่งเสริม/สนับสนุน เป็นการเสนอข่าวที่ส่งเสริมความสามารถของผู้สูงวัย เป็นการรายงานข่าวที่แสดงว่าผู้สูงวัยหรือตัวแทนกลุ่มผู้สูงวัยเพื่อแสดงอำนาจและศักยภาพตามสิทธิของตนเอง และมีความพยายามลดอคติเรื่องศักยภาพของผู้สูงวัย เพราะเน้นเรื่องราวคนสูงวัยที่แข็งแรง กระตือรือร้น คล่องแคล่ว แตกต่างจากภาพผู้พึ่งพิงหรือผู้ที่รอคอยความช่วยเหลือจากรัฐ การรายงานลักษณะนี้แสดงว่านักข่าวสามารถวางกรอบข่าวสิทธิของผู้สูงวัยแบบเชิงรุก (Proactive) ที่สามารถช่วยขับเคลื่อนมิติต่าง ๆ ด้านสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยในลักษณะก้าวหน้าขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ยังพบว่าการสร้างภาพผู้สูงวัยในฐานะ “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” “ผู้ได้รับประโยชน์” และ “ผู้ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง/ผู้ประสบปัญหา” คำอธิบายข้อหนึ่งที่อาจจะช่วยให้เข้าใจวิธีการวางกรอบข่าวและการสร้างภาพแบบนี้ก็คือ การเลือกใช้แหล่งข่าวที่เป็นทางการจะเห็นว่าส่วนใหญ่ข่าวที่ใช้แหล่งข่าวรัฐบาลหรือหน่วย

งานราชการ สื่อจึงกำหนดกรอบให้ผู้สูงวัยเป็นเพียงผู้ที่รอรับผลประโยชน์จากนโยบายแห่งรัฐ หรือผู้ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงสมควรได้รับการช่วยเหลือจากรัฐและสังคม เช่น เรื่องการต้องได้รับการดูแลสุขภาพ (หน่วยงานด้านสุขภาพ) โอกาสการได้รับการจ้างงาน การพยากรณ์เศรษฐกิจสูงวัย (ด้านเศรษฐกิจ) การเตรียมตัวเตรียมใจเข้าสู่วัยชราอย่างมีความสุข (ด้านสังคมวัฒนธรรม) และนโยบายการช่วยเหลือคุ้มครองหรือสร้างหลักประกันให้แก่ผู้สูงวัย (ด้านการเมืองการปกครอง) ซึ่งแสดงวิถีคิดของสื่อที่เชื่อว่ารัฐเป็นแหล่งข่าวทางการ เป็นผู้ครอบครองข้อมูลหรือองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงวัยในสังคมไทย ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานรัฐในฐานะแหล่งข่าวหลักเกี่ยวกับผู้สูงวัยในสังคมไทยจะต้องมีวิธีการกระจายความรู้หรือกำหนดเนื้อหาที่มีมิติต่าง ๆ หลากหลายในลักษณะที่จะช่วยให้สื่อนำเสนอเรื่องราวผู้สูงวัยแบบเชิงรุกและรอบด้านมากขึ้น

ในขณะที่เดียวกัน สื่อที่สร้างภาพให้ผู้สูงวัย เป็น “ผู้บริโภครูท ลูกค้า ผู้รับบริการ” ในสัดส่วนสูงที่สุด สะท้อนภาพผู้สูงอายุที่มีศักยภาพทางการเงิน เป็นลูกค้าสำคัญทางการตลาดที่มีอำนาจในการใช้จ่าย โดยใช้แหล่งข่าวเอกชนเป็นหลักในการนำเสนอเรื่องคุณภาพชีวิตและหลักประกันในชีวิตของผู้สูงวัยจากการมีเงินออม มีการลงทุน และมีอาชีพ มองเห็นโอกาสทางการตลาดสำหรับผู้สูงวัย ซึ่งอาจพิจารณาว่าเป็นการสร้างภาพข่าวเชิงรุก สอดคล้องกับมิติด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจที่สนับสนุนความคิดที่ว่าผู้สูงวัยมีศักยภาพที่จะบริหารจัดการการเงิน อาชีพ ความเป็นอยู่ และเป็นกระบอกเสียงของตัวเองได้ แต่มีคำถามที่ชวนคิดต่อว่า ภาพเชิงรุกแบบ “ผู้บริโภครูท ลูกค้า ผู้รับบริการ” เป็นเพียงอีกด้านหนึ่งของการเป็นเหยื่อทางการตลาดหรือไม่

ทั้งนี้ ภาพผู้สูงวัยที่เป็น “ผู้เรียกร้องให้มีการรับรู้ปัญหา” “ผู้ร่วมแก้ไขปัญหา และหาทางออก” “ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิต” ยังมีปริมาณน้อยมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแหล่งข่าวประเภทนี้เองก็มีจำนวนน้อย กระจัดกระจาย และมีลักษณะเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งหากไม่มีความโดดเด่นหรือมีชื่อเสียงมากพอก็จะเป็นเพียงแหล่งข่าวที่ให้ข้อมูลในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีพลังในการดึงดูดสื่อมวลชนที่จะใช้เป็นแหล่งข่าวมากเท่าหน่วยงานรัฐ หรือ เอกชน ดังนั้นหากจะพัฒนาแนวทางการสื่อข่าวที่มีทิศทางเชิงรุกต่อสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย ก็อาจจะต้องหาตัวบุคคลหรือตัวแทนกลุ่มผู้สูงวัยที่เป็นตัวแทน ระบุตัวตนได้ชัดเจน เพื่อสะท้อนปัญหาหรือความต้องการ

และเป็นกระบอกเสียงแทนกลุ่มผู้สูงวัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเพิ่มความหลากหลายให้กับจากการวางกรอบข่าวที่มีลักษณะเชิงรุกและเติมเต็มข่าวตั้งรับอันเนื่องมาจากการใช้แหล่งข่าวจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่มักจะเสนอภาพรวมของผู้สูงวัยอย่างกว้าง ๆ ทั่วไป

ประเด็นอภิปรายสุดท้ายที่เป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการศึกษาคครั้งนี้ก็คือ การกำหนดกรอบข่าวที่มีสะท้อนมิติเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์ที่นำมาศึกษาจะตอกย้ำ หรือ ส่งเสริม มิติสิทธิทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้สูงวัยค่อนข้างมากที่สุด เพราะปรากฏทั้งในข่าวตั้งรับและข่าวเชิงรุกที่มีนัยต่อสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัย โดยเน้นเรื่องการเตรียมความพร้อมผู้สูงวัย เรื่องของคุณภาพชีวิต การดูแลสุขภาพ การอยู่อาศัย การศึกษาเรียนรู้ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเรื่องน่ายินดีที่ปรากฏข่าวผู้สูงวัยกับจุดเน้นด้านเศรษฐกิจ โดยเน้นหลักประกันด้านอาชีพและการพึ่งพาตนเองในการทำมาหากิน รวมถึงโอกาสในการจ้างงานและเป็นตลาดแรงงานที่ยังมีคุณค่าและมูลค่า ซึ่งเป็นมิติที่แสดงถึงความศักยภาพของผู้สูงวัยในฐานะมนุษย์ที่กำลังจะกลายเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศ

มิติเรื่องของสิทธิทางการเมืองและความเป็นพลเมืองปรากฏน้อยที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นมิติที่มีความสลับซับซ้อน ผู้สื่อข่าวต้องมีความเข้าใจกลไกต่าง ๆ ทั้งในเรื่องโครงสร้างการเมืองที่กำหนดนโยบายรัฐ รวมถึงมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้ จึงอาจส่งผลให้การรายงานข่าวในมิตินี้มีไม่มากพอ ถ้าหากจะเพิ่มปริมาณและคุณภาพข่าวในมิตินี้ ก็จำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบการหาข่าว เริ่มตั้งแต่แหล่งข่าวควรเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้ทางด้านเรื่องสิทธิผู้สูงวัยมากพอที่จะสามารถอธิบายประเด็นซับซ้อน แสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลกับสื่อได้ใกล้เคียงกับสถานการณ์ความจำเป็นที่ผู้สูงวัยกำลังเผชิญอยู่มากที่สุด รวมถึงนโยบายกองบรรณาธิการที่เห็นความสำคัญและความน่าสนใจ และที่สำคัญคือตัวผู้สื่อข่าวต้องมีความสามารถรายงานข่าวในมิติทั้งสองนี้อย่างรอบด้าน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านข่าว มองสิทธิทางด้านการเมือง ความเป็นพลเมือง และกฎหมายคุ้มครองที่ร่วมสมัย ตอบโจทย์ชีวิตในปัจจุบันมากขึ้น

โดยสรุป จุดเน้นเรื่องสิทธิเรื่องสังคมและคุณภาพชีวิตอาจจะไม่ได้แสดงถึงศักยภาพการพึ่งพาตนเองของผู้สูงวัย เท่ากับประเด็นที่ปรากฏในมิติด้านเศรษฐกิจ

ที่เน้นเรื่องศักยภาพของผู้สูงวัย สำหรับโอกาสการมีอาชีพโดยไม่ต้องพึ่งพิงใคร และความสามารถบริหารจัดการเงินในยามสูงวัย ในขณะที่จุดเน้นมิติด้านการเมืองและมิติด้านกฎหมายมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย แต่ก็ถือได้ว่าเป็นความพยายามของหนังสือพิมพ์ไทยในการพาประเด็นเรื่องผู้สูงวัยให้เป็นเรื่องของทุกคนในสังคม เป็นการบูรณาการประเด็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับสิทธิมนุษยชนของทุกคนในสังคมในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมสูงวัย

บทสรุป

ขณะที่ประเทศไทยกำลังก้าวสู่สังคมสูงวัยเต็มรูปแบบ สื่อจึงถูกคาดหวังว่าจะสามารถนำเสนอข่าวผู้สูงวัยที่มีบูรณาการกับภาคส่วนอื่นในสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจในวงกว้าง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่สื่อจะหาวิธีการรายงานที่ลดอคติเรื่องวัยเพื่อหวังว่าให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการวางกรอบข่าวเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยในเนวรูทและแบบก้าวหน้ามากขึ้น

ในฐานะที่สื่อมวลชนเป็นต้นทางของการนำเสนอข่าวสารข้อมูล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สื่อข่าวจะต้องเข้าใจประเด็นอ่อนไหวที่ผูกโยงกับสิทธิมนุษยชน ผลจากงานวิจัยครั้งนี้ อาจต่างไปจากความเข้าใจของคนทั่วไปที่มักจะมองการรายงานข่าวผู้สูงอายุน่าจะปรากฏภาพในเชิงลบด้านเดียว เพราะแม้จะพบว่ามีการพาดหัวข่าวที่สร้างภาพเหมารวม สร้างภาพลบต่อกลุ่มผู้สูงอายุในข่าวทั่วไปอยู่บ้าง แต่โดยภาพใหญ่หนังสือพิมพ์ไทยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่สนับสนุนสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยอย่างรอบคอบ มีวิสัยคิดในการวางกรอบข่าวและการสร้างภาพตัวแทนที่คำนึงถึงการเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยตามหลักคิดในปฏิญญาสากล และจริยธรรมวิชาชีพที่มีกำหนดไว้

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ที่นำมาศึกษาครั้งนี้มีความจริงจังในการนำเสนอข่าวที่สนับสนุนสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยผ่านรูปแบบการเขียนหลากหลายประเภท โดยเฉพาะข่าวที่มีทิศทางเชิงบวกนั้นมีทั้งการตอกย้ำและการสนับสนุนมิติสิทธิมนุษยชนด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองครบถ้วน อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสังเกตประการหนึ่งก็คือ สื่อหนังสือพิมพ์มีความพยายามที่จะอ้างไว้ซึ่งทฤษฎีในการสื่อข่าวโดยไม่เข้าข้าง

หรือฝึกใฝ่ฝายโต เพื่อหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งและเสียงวิพากษ์ถึงความไม่เป็นกลาง อันจะส่งผลถึงธุรกิจ หนังสือพิมพ์ไทยจึงเลือกที่จะนำเสนอข่าวผู้สูงวัยในลักษณะตั้งรับตามกระแสสังคม หรือตามนโยบายรัฐ ซึ่งเป็นเรื่องง่ายและปลอดภัยมากกว่าการลุกขึ้นมาเป็นกระบอกเสียงตั้งคำถามกับรัฐบาลเรียกร่องสิทธิแทนผู้สูงวัย จึงนำพิจารณาว่าควรเพิ่มกลไกและแรงจูงใจใดบ้างในการผลักดันการนำเสนอข่าวในอนาคตให้เน้นภาพผู้สูงวัยเชิงรุกมากขึ้น และเพิ่มมิติด้านการเมือง-ความเป็นพลเมืองให้มากขึ้น ซึ่งนำไปสู่คำถามเรื่องบทบาทหน้าที่สื่อในการพัฒนาแนวทางที่จะให้หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวที่เปิดพื้นที่ให้คนสูงวัยแสดงความคิดเห็นในฐานะพลเมืองแห่งสังคมสูงวัย และนำเสนอประเด็นเรื่องสิทธิผู้สูงวัยในเชิงบูรณาการกับสังคมในภาพใหญ่ได้อย่างต่อเนื่องและลึกซึ้งแค่ไหน และเป็นความท้าทายที่น่าจับตาดูว่า ท่ามกลางการแข่งขันในยุคข้อมูลข่าวสาร สื่อหนังสือพิมพ์ (รวมถึงสื่อโซเชียล และสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ) จะสร้างสมดุลในบทบาทการเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสาร ผู้สร้างภาพตัวแทน และ ผู้ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอย่างไร

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านการแพทย์และการสื่อสารทำให้ผู้สูงวัยมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีอายุยืนยาวขึ้น สามารถประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างปกติ จึงจำเป็นที่จะหาวิธีการที่สังคมไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้สูงวัยอย่างมี “วาทคดี” เพื่อหวังว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อที่จะสามารถนำเสนอเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้สูงวัยในแบบก้าวหน้า ร่วมสมัยมากขึ้น เพื่อช่วยให้สถานภาพของผู้สูงวัยและสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป และเพื่อส่งเสริมคุณค่าให้ผู้สูงวัยยังคงมีพลัง และอยู่ร่วมกันในสังคมไทยโดยปราศจากอคติและการถูกเลือกปฏิบัติ

Reference

- Amnesty International Thailand (2019). *Lakkan lae wisaitthat* [Principles and vision]. [Website]. Retrieved from <https://www.amnesty.or.th/>
- Anawatsiriwong, T, Wiwattanakul, M. & Choei-chanya, P. (1999). *Naeokhit lak nithetsat* [Keys Concepts in Communication]. (5th ed). Bangkok: Kao Fang.
- Boonmeesrisanga, M. & Sodchuen, M. (2017). *Rupbaep kan chai sue sochian midia khong phu sung ayu nai sangkhom thai korani sueksa khet krungthep* [Patterns of social media usage among the elderly in Thai society: a case study in Bangkok]. [Website]. Retrieved from http://repository.rmutr.ac.th/bitstream/handle/123456789/800/rmutrconth_153.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Boonyasiripan, M. (2013). *Warasansat bueangton: pratyae lae naeokhit* [Journalism Foundation: Philosophy and Concepts]. Bangkok: Thammasat University Press.
- Chakkapak, R. & Satchasophon, R. (2011). *Sue phuea phu sung ayu nai prathet thai : saphapkan patchuban khwam khatwang naeonom nai anakhot lae kan kamnot yutthasat choeng ruk* [Media for the Elderly in Thailand: Current Situation, Expectations, Future Trends and Proactive Strategies. Research project document]. Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University. Bangkok, Thailand.
- College of Management, Mahidol University. (2018). *Kan wichai thangkan talat kiaokap kan chai ngan sue tang nai phu sung wai* [Market research on media usage among the elderly]. Research project document, cited in Thai Post (24 September 2018). *Kan talat phichit chaisung wai* [Marketing that wins the elderly]. [Website]. Retrieved from <https://www.thaipost.net/main/detail/18244>

- Day, L.A. (2000). Stereotype in Media Communication in *Ethics in Media Communication: Cases and Controversies*. Scarborough: Wadsworth.
- de Vreese, C. H. (2005). News Framing: Theory and Typology. *Information Design Journal*, 13(1), 51-62.
- Department of Older Persons. (2018). *Yutthasat krom kitchakan phu sung ayu 20 pi (BE 2561-2580)* [Twenty-year Strategy of Department of Older Persons 2018-2037 A.D.] Ministry of Social Development and Human Security. Bangkok: Sam Lada.
- Eise, J. (2018). *Your Personal News: Agenda Setting in The 21'st Century*. Retrieved from <https://jessicaeise.com/2018/01/18/modern-agenda-setting/>
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage Publications & Open University.
- Luiyapong, K. (2010). *Communication and Identity Discourses of the Elderly in Thai Society*. (Doctoral dissertation). Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- McCombs, M.E. & Shaw, D.L. (1972). *The Agenda-Setting Function of Mass Media*. Oxford University Press.
- Ministry of Foreign Affairs. (2008). *Patinya sakon waduai sitthi manutsaya chon* [Universal Declaration of Human Rights]. [Website]. Retrieved from <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf>
- Muntarbhorn, V. (2016). *The Core Human Rights Treaties and Thailand*. Lieden/Boston: Brill/Nijhoff.
- National Press Council. (2016). *Chariyatham haeng wichachip nangsuephim BE 2559* [Ethics of Newspapers 2016]. [Website]. Retrieved from <http://www.presscouncil.or.th/>

- National Research Organization Network. (2013). *Wichai rai praden dan phu sung ayu lae sangkhom sung-ayu (BE 2556-2559)* [Research on issues concerning the elderly and aging society (2013-2016)]. Handout. n.p.
- National Statistical Office of Thailand. (2018). *Thalaeng khao "sathiti bok arai phu sung wai: patchuban lae anakhot* [Press conference "What do statistics reveal about the elderly: present and future"]. [Website]. Retrieved from http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/Press_Release/2561/N10-04-61-1.aspx
- Numcharoen, N. (2006). *Khwanru thuapai kiaokap kan raingankhao* [Fundamental knowledge about news reporting]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Perkins, T. (1979). Rethinking Stereotypes, in O'Sullivan, T. & Jewkews, Y. (1997). *Media Study Reader*. New York: St. Martin Press.
- Phansuphawan, S. & Kanchanakitsakun, K. (2014). Construction of the image of the elderly. *Journal of Social Sciences*, 10(1), 93-136.
- Rights and Liberties Protection Department. (2019). *Rang phaen sitthima nutsayachon haeng chat chabap thi 4* [Draft of the National Plan of Human Rights, Issue No 4, Ministry of Justice]. [Website]. Retrieved from http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/images/rlpd_16/plan/plan4edit.pdf
- Sap-in, R. & Khawrotham, Y. (2017). Media and the elderly in Thailand. *Dhurakij Pundit Communication Arts Journal*, 11(2), 367-387.
- Thailand Development Research Institute (TDRI). (2013). *TDRI Factsheet 15: Muea khon thai chamnuan noi long tae khon kae mi mak khuen rao tong triamtua yangrai* [TDRI Factsheet 15: When the Thai population shrinks and the number of elderly grow, how do we prepare?]. [Website]. Retrieved from <https://tdri.or.th/2013/06/tdri-factsheet-15-2/>

- Thirakot, S. & Phonikonkit, W. (2018). Behavior of the elderly, internet literacy and attitudes on the use of health content on the internet. *Journal of Nursing and Health Care*, 36 (1), 72-80.
- Wittayarat, S. (2018). *Lak lae theknik ngan khaw* [Principles and techniques in news reporting]. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University Press.